

# Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no s'tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

**Calderón, 36.**

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

**PREUS DE SUSCRIPCIÓ**

Sabadell. . . . . 2 rals al mes.  
Fora. . . . . 8 " trimestre.  
Un número sol. . . . . 0'20 ptas.  
Anuncis á preus convencionals.

## LA ÚLTIMA Y MES PRCTICA INVENCIO

TOT' HOM ES CAPÁS DE PRODUHIR FOTOGRAFIAS MAGNÍFICAS AB

### LA CÁMARA FOTOGRÁFICA "KODINET"

Es la cámara mes perfecta y práctica qu'existeix. Tots los coneixedors que l' han vist y s' han servit d' ella diuen, unaniment, qu' es una maravella. Ab privilegi en tots los pahissos del mon. Fa la fotografia cuadrada, rodona ó de diferent forma. Conté una gelatina que 's poden pendre 25 fotografias sens obrir ni carregar la Cámara.

Las fotografias, perfectament agudas y claras, poden engrandirse fins 15 x 20 centímetros. Está ben construïda y acabada ab molt gust, essent la part principal de alumini y es molt lleugera. Pot durse á la butxaca. Son maneig es tan sencill qu' ab las instruccions ilustradas que acompanyan cada aparato, calsevol noy ó noya pot produhir y acabar complertament tota la fotografia.

Tot lo que ha de fersé es apretar un botó y queda presa la fotografia.

Com garantia de las excelents qualitats y condicions de la «Kodinet» prometém retornar l' import rebut y pagar los gastos de ports, d' anada y tornada, si l' aparato no dongués los mellors resultats.

**PREU: complert, 25 pessetas.**

Se remet á tots los pahissos, port pagat y lliure de drets, contra 'l rebibo del import. La mellor manera de remetre fondos es per medi de billets del Banc d' Espanya, en carta certificada.

DIRECCIÓ: E. C. BENEDIKT Y CIA., 27 ANN ST., GLASGOW (INGLATERRA)

*Se desitja immediatament en totas las localitats una persona inteligen<sup>t</sup> pera representant.*

## LO REGIONALISME FRANCÉS Y 'L CATALÁ

(À PROPOSIT D' UN TRAVALL PUBLICAT EN «LA NOUVELLE REVUE» DE PARÍS)

## II

Desaparegut lo departament y definida la regió, segons los límits trassats per la naturalesa, diu l' articulista de *La Nouvelle Revue*, de París, á que 'ns referíam en lo nostre anterior article, s' imposava als federalistas reunits pera parlar de la organització administrativa la necessitat d' una subdivisió de la regió. Aquestas, en efecte, resultan á Fransa, com á Espanya, massa grans pera ser las úniques entitats intermitjas entre 'l Poder central y 'l municipal: segons los catalanistas, necessitan una subdivisió per haver de disfrutar de quelcóm més que d' una senzilla autonomia administrativa, essent verdaderas entitats polítiques; als regionalistas francesos, apart la cuestió de las atribucions en que dit articulista no entra y á la que ni sisquera aludeix, los hi bastá pera convenir en la necessitat d' una subdivisió dintre de la regió lo perill d' una lluyta ab armas desiguals entre 'ls municipis grans, mitjans y petits.

Are be; després d' haver convingut en aixó, comensaren los dubtes entre 'ls federalistas respecte de la base de la subdivisió, haventse apassionat no poch los debats fins que M. Amouretti feu prevaleixer las sevas ideas, essent aprobadas per unanimitat las sevas proposicions. Feu observar lo distingit regionalista francés que hi ha en la historia de las subdivisions administrativas de Fransa un tipo d' unitat geográfica y política verdaderament ideal: lo tipo del antich districte tal com existia l' any 1790. «Aquesta circumscripció del districte, diu, es casi eterna. Per lluny que 'ns remontém al passat, la trobarém. És la circumscripció natural.» Desgraciadament los regionalistas francesos trobaren que per diferents circumstancias, especialment per motius electorals á que van donar molta importancia, lo districte antich no pot ser restablert, pero 's dedicaren á buscar la subdivisió que més pogués oferir sas ventatjas, retassant lo *canton* pera acceptar, per las rahons que 'l lector veurá, l' *arrondissement*.

Véjis lo que diu l' articulista:—«M. Amouretti demostrá que 'l *canton* es á lo menos tant fictici com lo departament. Los límits dels *cantons* están trassats á capritxo. Instituhir *municipalitats cantonals* com volen ferho MM. Faure y Goblet, es cometre una falta análoga á la institució del departament. Menos cómodo, menos manejable, de millor servey que 'l districte, l' *arrondissement* no es de formació artificial. Correspon ben sovint al *pays* de la antiga Fransa y al *pagus* galo-romá. Reuneix los habitants del mateix tipo físich y del mateix dialecte al voltant dels centres de mercat, quina importancia económica es considerable. Y, en una paraula, no te necessitat pera existir d' una disposició legal! Rahó de més pera que la lley lo reconegui y 'l consagri completament.»

Que poch pensarán los espanyols que llegeixin aquestas observacions

de M. Amouretti y que s' enterin de las conclusions aceptadas pels regionalistas francesos, que 'l catalanisme havia ja comprés molt avans, la necessitat de la consagració de la comarca natural pera la subdivisió administrativa de las regions! Fa més de tres anys, la idea que M. Amouretti ha fet acceptar per los regionalistas francesos, ho fou ja sense oposició per los catalans. En lo mes de Mars de 1892, la primera de las Assambleas de la *Unió Catalanista*, reunida á Manresa, aprobá la décima de las Bases pera una Constitució regional catalana, en los següents termes:—«Se regoneixerá á la *comarca natural* la major la titut possible d' atribucions administrativas pera 'l govern de sos interessos y satisfacció de sas necessitats. En cada comarca s' organitzarà un Consell, nombrat per los municipis de la mateixa, quin exercirá las citadas atribucions.»

No es veritat que es ben notable tot aixó? No es cert que hi guanya molt ab aixó lo catalanisme, anticipantse á las conclusions dels regionalistas d' aquell país precisament que ha servit tant temps de modelo, sobre tot en lo polítich y administratiu, á la gent de Madrid? Se tracta precisament d' una idea relativament nova en que 'ls polítichs madrilenys no havian somiat sisquera: com es molt bona, molt será que no agradi á algun d' ells, dels pochos que hi ha de bona fé, quan s' enteri de la seva acceptació á Fransa. Més pera allavors convé que se sápig a que anteriorment l' havia ja consignat lo despreciat, lo anacrónich catalanisme.

Com aixis mateix convé que desde are ja se sápig a que, en quant á las Bases de la organisació del país, no sols no representan cap disbarat las solucions que proposa 'l catalanisme, sino que essencialment no hi ha diferencia entre ell y lo federalisme francés. Com á resúm, en efecte, de las ideas d' aquestas, deya *La Nouvelle Revue*:—En lo primer grau de la vida política, la *commune*; al segon grau, l' *arrondissement*; al tercer, la regió; al quart, la nació, héus aquí la fórmula d' una Fransa, al fi tornada á la organisació que li senyalan los seus interessos y las sevas necessitats.» No es idéntica casi aquesta fórmula en quant á la base d' organisació, es á dir, en quant als circois admesos, á la del catalanisme, que posa en primer grau, lo municipi; en lo segon, la comarca natural; en lo tercer, la regió, Catalunya, y en lo quart, l' Estat compost de las regions?.

Per avuy no coneixém encare la divisió d' atribucions entre 'ls diferents circois que admeten los regionalistas francesos. S' assembla ó no lo seu criteri al catalanista, se veu prou be, no obstant, desde are, que no aném per un camí gayre diferent los regionalistas de la una y de la altra banda dels Pirineus. Potser la idea de la unitat política de Fransa que fa afirmar als mateixos federalistas, la *nacionalitat* francesa, la existencia, no d' un Estat, sino d' una nació francesa, impideixi á alguns donar autonomia política á las regions, com ho podrian fer segurament sense rompre los llassos d' unió de las unas ab las altrás. Sia com vulga, la tendencia es ben clara; la identitat en alguns punts fonamentals, al menos, del regionalisme francés y 'l catalá, es manifesta; lo catalanisme pot ja

passar pera 'ls madrilenys y pera 'ls catalans castellanisats ó afrancesats, com una doctrina de progrés.

LLUÍS DURÁN Y VENTOSA.

## SECCIÓ POLITICA

Lo senyor C. redactor del *Diario de Barcelona* sembla que està un bon xich enfadat perquè 'l públich barceloní y 'l català en general ha aplaudit ab tant entusiasme 'l célebre himne basch-navarro, lo *Guernikaco-arbola* ab motiu de la vinguda dels orfeons de Bilbao y de Pamplona.

Segurament que 'l bon senyor se deuria estimar mes que 'ls entusiasmessim ab lo cant flamench que enardeix als toreros ó ab las porquerias del Eden-Concert.

Mes que s' hi ha de fer! no tothom té idéntichs gustos.

Als catalans, que dins de casa nostra travallem atanyosament pera guanyarnos lo pa de cada dia, preferim lo cant dels pobles sérios que estimin sos debers y pregonin arreu son amor á la Patria que 'ls ha vist neixer.

Y si cantant no 's fes patria com vol suposar lo senyor forasté del *Diario de Barcelona*, menos se 'n farà escrivint articles denigrant al autor del immortal himne de Guernika y adulant y servint al desgraciat polítich que arrebatá 'ls furs á las nobles provincias bascongadas.

Pera 'l senyor C. y demés compinxes de conservaduria sols se fa *patria* rastrejantse als peus d' en Cánovas y adulant als poderosos de la colla.

Lo projecte del capitá general de Madrid senyor Primo de Rivera, de reclutar voluntaris entre la gent viciosa y mitj perduda de la capital d' Espanya, no ha sigut del agrado de la gent que 'ns desgoverna.

Y 's compren. Entre aquella trepa de tipos de mal viarer, no hi ha manera de fer los quartos que 's fan ab la gent honrada.

Per cada crida de ciutadans decents sigan de la quinta, d' excedencias ó reservas, cauhen una infinitat de redempcions en metállich y tot ajuda.

Si per aprofitar la gent perduda y sens ofici, estalviessim noves cridas, veritat es que s' aixugarian los plors de molts mares, pero com se compensa la pérdua per la Hisenda que tal acort significaria?

Naturalment que tractanse de la guerra y del honor espanyol de que tant se barboteja, la qüestió fora guanyar, siga com siga, y vaigi com vaigi.

Mes anculoshi ab romansos d' aquesta naturalesa als Romeros qu' avuy s' estilan.

\*  
\* \*

Per cert que parlant d' aquest assumpte 's queixa en Mariano de Cavia desde las columnas del *Heraldo* de que no apliqui 'l govern conservador á la guerra separatista, i' *aprofitament* que practica en las oficinas espanyolas.

¿Perque si en aquestas dependencias hi posan al primer entremaliat que s' hi presenta, sens informes ni conductas que ho abonin, no obran igualment al enviar á Cuba defensors del territori?

Aixís reflexiona 'l periodista, mes no recorda sens dupte que al omplir las oficinas

de gent inútil, gaudula y poch escrupulosa, no fan mes que pagar serveys contrets ó prepararse gent servil per quant convinga.

A Cuba en cambi, per anar á barallarse exposant la vida, no s' hi envian las *sobranzas sociales* de que 'n Cavia parla per raho de que alló mes que un premi fora un càstich.

No tingui por que no 's descuidan d' enviarne á las oficinas antillanas pera que 's proveheixin per la vida.

Quan no hi ha perill y en cambi no faltan bonas nómfas, pensan ab los amichs y perdularis que 'ls ajudan.

Quan hi ha risch de rebre algun tanto, pensan ab 'ls contribuyents que tot ho aguantan.

Als uns las verdas; als altres las maduras.

Y es que per desgracia las *sobranzas sociales* de que 'n Cavia parla, han arribat molt mes amunt de las oficinas de provincias.

## Vetllada literaria-musical de la Associació de Catòlichs.

De importantíssima pot ben calificarse la Vetllada que com á protesta del 25.<sup>6</sup> aniversari de la ocupació de Roma per las tropas del Rey del Piamonte celebrá la Associació de Catòlichs en son espayós local de la Rambla, quals Salons estavan plens de gom á gom per totas las classes sociales de Sabadell.

Ocupavan la presidencia los RR. Rectors de Sant Feliu y de la Puríssima y lo Rvnt. Laxantre de Tarragona, acompanyantlos en lo estrado lo Rvnt. Director del Col·legi de S. Joseph, una representació dels PP. escolapis, clero de Sabadell y la Junta de l'Associació, comensant la vetllada lo President senyor Joseph Domingo Casanovas ab un entusiasta viva al Papa Rey.

Llegiren poesias los senyors P. Capdevila, Serra, Serra Esteve y Sanllehí, que foren molt aplaudidas por lo inspiradas, sobresurtint com sempre lo P. Capdevila ab los cantars y ab la poesia alusiva al acte *La gran iniquitat*, lo senyor Serra Esteve ab un ben rimat treball també alusiu y lo senyor Sanllehí ab la valenta composició adecuada al motiu de la vetllada.

Lo Rvnt. P. Isanda fen un magistral discurs en lo que prova la injusticia y lo sacrílech atropell comesos per las sectas masónicas y demostrá que no foren pas los italians los que usurparen la independencia del Papa, sinó las sectas anticlericals, puig segons expressió de Pio IX, de 24.000.000 d' italians sols un milló eran enemichs del Papa.

Patentísá que lo destronament del Papa no obehia á altre motiu que declarar la guerra al catolicisme, acabant son interessantíssim discurs protestant en nom de l' Associació de las iniquitats comesas contra 'l Papa.

Amenisaren l' acte ab bonicas composicions los individuos de la Agrupació artística dirigits per lo inteligent professor de piano Sr. Quer, mereixent los honors de la repetició tots los números del programa, y acabá tant interessant acte lo Rnt. Archipreste rector de St. Felin, Dr. Baltá, ab un ben pensat discurs encoratjant á l' Associació pera que sigan constants ab la fé y oració pera esser dignes de veurer lo triomf de la Iglesia y la restauració dels estats del Papa.

Molt digne d' aplauso es l' acte celebrat per l' Associació de Católichs y mereix la felicitació de totas las personas amants de nostra santa religió, del ordre y de la justicia, pero no podém aplaudir lo poch acert del P. Isanda al escullir la llengua castellana pera fer un discurs, en el quin, anatematísant la injusticia de la ocupació dels estats pontificis per un Rey que enarbolava la bandera del centralisme, no 's parava compte que usant de la llengua de Castella á Catalunya, donava la rahó á n' aquell altre Rey anomenat Felip V, que ab la mateixa injusticia que Victor Manuel, ocupá Barcelona y los estats catalans.

Tampoch nos semblá gayre apropiat en un acte serio com aquella vetllada que mes era de dol que no de festa, que siguessen tan lleugeras per no dir altra cosa, las pessas de música escullidas pel programa.

C.

---

## L I T E R A T U R A

---

### LA DAMA NEGRA.

---

Poch se n' hi endonava á n' ella que 'n Sisó no la festejés desde 'l cel-obert ni que li escassejés sas visitas; aquellas visitas que solía ferli abans ab cualevol excusa; menos li recava encara que 'l Sastret, embossant l' acordeon, li donés á compendre l' aigualiment de la projectada festa... ¡Com eram al ivern!... Ja tornarian!... Ja hi tornarian!... Quan arribessen las aurenetas!... Quan reverdissen los arbres! . Quan esclatessen las rosas de

sos testos!... Quan s' aturés el sol en sa finestra, amanyagant als aucells ab sa caricia; caricia á la que respondrían las aus, saltironejant pels saltadoret, esclarissantse 'l plomall, y etjegant enlayre aquella brodadura de sons seguida d' armoniosos r filaments que forma 'l *Te-Deum* de las bestiolas.

Mes tart, no obstant, vaig sospitar per cert fet de la Tuyas que sa indiferencia era bon xich postissa... 'L Siset y la *dama negra* acabavan de deixar la escala. . Era casual?... Jo no me 'n havia adonat pas.. La Tuyas venia del obrador... S' atur  en mitj del carrer, aquesta, dirigí envers ells la vista y, pera refermar sas observacions, s' adelant  fins   la plassa... No era pas que anessen plegats, aparellats, en confiansa, en Siset y la *dama negra*.

Res d' això... Ella anava sola, ab son farcellet   la falda... Ell sol, també   son derrerera, bastant aprop, mes,   respectuosa distancia... A sot' aixella hi duya 'l mocador blau qu' embolicava la fiambrereta de la brena ..

Recul  la Tuyetas totduna, puj  amunt y, totsegu , gayre be ab temps impossible s' aboc    la finestra ab sa mare... Per l' atalayament d' abduas y per l' acció de sos ulls, vaig comprendre que se las havian del Siset y de sa vehina, interpretant, com era del cas, que tot lo que 'n Siset, durant l' hivern, s' era allunyat de la Tuyas s' havia acostat   la *dama negra*...

Una conversa del sastre va confirmarmho. Enrahonava ab l' aygua y anis de sota, referintse   n' en Sis , que en aquell moment passava la escaleta.

—Vaya si v  formal!...—li deya l' aygua y aixis, enlayrant sos ulls fins   la finestra de las passioneras, y rebutjant sos dubtes.—Mireu's; pera mes testimoni pregunteho   l' altr !...—afegí, signant las flors de la Tuyetas...

El sastre mogu  'l cap, manifest  sa negació, insistent en son moviment de dits, un moviment de dits nerviós, convuls, com impulsat per una descarga el ctrica, y, posant en corn sas mans y acotant el coll, reprengué: s' ha fet la mel pera la boca del ase!... Y sino, ja m' ho direu d' aquí   uns cuants dias... Quan lo conegan!... ¡Quan destrihin el panyo!...

Per ma sort, pera facilitar l' esclariment de mos dubtes, pera satisfer ma tafaneria, comparegueren las aurenetas, hostatjantse en sos vells nius, amansiren els vents dels mars, que ja tiravan   la escorreguda; esclataren las poncellas de la Tuyetas, destacantse entre la verdor dels testos ab sag-nosa gotellada; s' obriren de bat   bat los balcons, badats recatadament abans y sols entr' horas de dia, de dia ser , reposat, plasevol, y 'l sol, qu' esbiaixava 'l carrer, devallant dels terrats als pisos y dels pisos   las botigas, invadintho tot, pam   pam, com un reinflament de riera, m' oblig , 'm tempt , ab sos xardorosos pesos,   desar fins   un altr' any aquella rosa de mas ventallas, qu' eran la barrera ahont s' estrellavan mos dubtes.

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Continuar )

## NOVAS

«Ha naufragat lo crehuer «Colon» en las rocas Colorados, haventse salvat la tripulació.»

Aixís, tal com ho posem, sense mancar'hi un punt ni una coma, ho hem llegit en los telégramas de la Prempsa Associada.

Y, consti, que no 'ns ha sorprés gens ni mica. Estém plenament convensuts de que si 'l moviment dels nostres barcos de guerra continua, ja poden ferne de nous tants com se vullga que no corre perill que li aplaquin la set á la mar salada, qu' ha prés per vici engolirsels, potser pera donar la rahó á la gent de la marina quant s' enfadan y 's' desafian ab 'ls que s' atreveixen á dir qu' ho fan tant malament com poden y saben.

Espronceda deya: *Que haya un cadaver mas, que importa al mundo!* Que hi hage un barco menos, que hi fá, ni que representa devant de la sobreria riquesa de la Hisenda espanyola!

Y després de tot, cal que se sápigam; las cosas en son lloch fan goig á tot'hom, y es menester que's diga pera la major ilustració dels espanyols de totas las rassas y castas; la barcos de la marina espanyola no s' han fet aposta pera viatges tant llarchs y compromesos; varem quedar que sols servirian pera fer lo maco en los grans ports de la península, y encare no massa endins, que 'l frisar de l' aigua 'ls trontolla y 'ns posa en lo grave compromís de que 'ls que 'ls visitants trobin á tot' hora als Excelentíssims que 'ls *governan* ab l' ampolleta d' aigua naf á las mans y 'l maireig á ran de gola.

La gran sort, per aquesta vegada, es que s' ha salvat la tripulació. La gent torera no podrà esmersar la seva filantropia, organisant corridas de toros pera aliviar en sas penas á las familias dels náufrechs. Se 'ls hi ha escapat una magnífica ocasió pera demostrarse, una vegada mes tal com son, devant dels pobles civilisats, que 'ls deuen mirar ab cara de llástima.

Mes no s' apurin, que al pas qu' anem la guerra de Cuba no s' acabarà en vinticuatre horas y, Deu vulga que 'ns equivoquem, no 'ls mancaran ocasions pera exhibirse, ni á la mar barcos pera engolir, ni á la marina de guerra *eminencias* de saló que sápigam viatjar perfectament en ferro-carril y en cotxe de primera.

De barcos ja 'n tenim tres mes en capella, el «Varco Nuñez de Balboa,» «Hernán Cortés» y 'l «Pizarro,» nous de trinca, y naturalment, en perill de fer l' anech. La casa Thompson, á la quina fou encarregada la seva construcció, los ha entregat llestos dotze dias avans del plasso estipulat. Potser aquest anticipó ha entrat de ple en los seus càlculs comercials. Quant mes aviat los entregui, deu haver pensat, més aviat naufragarán, y pera sustituirlos, ne farán fer d' altres. La qüestió es trevallar

y ferse rich á costadels tontos. A práctichs no hi ha qui 'ls guanyi als inglesos.

Tant ho son que, los barcos novament construïts, no han volgut fiarlos á mans de la nostra marina, fins á deixarlos en aigües de Cuba. Per lo vist no 'ls hi inspiran confiança á 'ls inglesos los nostres marinos de guerra.

Y ¡quina llástima! ni s' han donat per ofesos, ni han desafiât al gerent de la casa Thompson, ni han considerat rebaixada la seva dignitat de marinos devant d' una indirecta tant eloquent y significativa.

Los hi ha produhit mes efecte un *palique* de *Clarín* que la tremenda bofetada que 'ls hi ha donat, ab la tal disposició, la casa Thompson.

En cambi á nosaltres nos ha passat completament al revés. L' article del crítich *Clarín* nos hauria passat per alt; pero la resolució de la casa constructora nos feu tornar las galtas rojas de vergonya.

Lo gran capdill, l' ilustre pacificador Martínez Campos, en lo banquet que l' hi oferí l' «Casino Español», de la Habana s' aixecá á brindar y digué, entre altrás cosas, las següents que literalment traduhim:

«Lo senyor President del Consell de Ministres, cuan va tenir noticia del desembarch de Maceo, digué que Espanya sacrificaria fins l' últim home y la última pesseta ans que consentir en la desmembració de son territori...»

Si aquella declaració, que tot lo caracter te d' oficial, respón á la opinió y als propòsits del Govern, nosaltres preguntém;

¿Es que Espanya, aqueixa *patria gran* dels polítichs madrilenys, penetrada del paper poch ayrós que vé fent desde fa dos sigles *en el tiempo y en la historia*, cambia avuy de rumbo pera tornar als ja llegendaris temps de Carlos I.?

En los actuals temps de flamenquisme, tots es cosa que pot esser.

No en vá tenim de president del Consell de Ministres un flamench pur, fill de la mateixa *tierra de Maria zantizima*.

L' inclit malaguenyc que actualment gobierna á Espanya, haurá reflexionat la deshonra que capigué á la *patria gran* quan, com arbre caygut, todas las nacions hi feren llenya. Deu recordar ab lo plor als ulls y la rojor á las galtas, la pérdua de todas las Américas, la de l' isla de Cerdanya, Portugal y demás terras ahont per los soberans d' Espanya nó s' hi ponía may lo sol. Li deu remordir la conciencia al veure dins de casa al Roselló los francesos y á Gibraltar los inglesos, los quins si no son encara á las Balears, es perque no las volgueren.

Després de tots aquells desmembraments, está clar que fora una deshonra per Espanya perdre á Cuba. Lo sultá de Marruecos no cal que compleixi lo estipulat en los tractats de pau: los Estats Units ja poden demanar indemnizacions costosissimas, que pera todas las cuestiones inter-

nacionals lo govern de Madrid te duas honras; una pera conservar-se al poder y altre pera no desayrar als mes forts.

Y tot per la unitat de la patria *que tanta sangre nos cuesta*.

—En l'expres del dimars passá per aquesta ciutat en direcció á Bilbao lo celebrat y tan justament aplaudit «Orfeoó Bilbai».

Durant sa curta estada á Barcelona l'«Orfeoó» en lo quin hi han vist los regionalistas catalans la genuina representació del poble basch, haurá pogut convencers de las simpatias que ja desde fa temps existeixen entre lo poble éuskar y 'l poble catalá puig á abdós los lligan unas comunas aspiracions.

A nostra estació sortiren á despedir als orfeonistas una representació del «Centre Catalá» la societat coral «La Americana» ab son pendó y gran número de personas desitjosas de saludar ab l'á reveurer de consuetut als nobles fills de Basconia.

En representació de tots, dirigi la paraula al «Orfeoó» lo president del «Centre Catalá» acabant son breu y patriótic parlament ab crits de visca Bizcaya, al «Orfeoó» y á Bilbao que foren contestats nutridament per tots los concurrents.

Lo senyor Valle, digníssim director del «Orfeoó» contestá ab sentidas frasses d'agrahiment al poble catalá y á Sabadell, prometent una visita á nostra ciutat á la primera excursió que fassi l'«Orfeoó» á Catalunya, d'ahont digué s' en enportavan grats recorts, finalisant ab un crit de visca Catalunya y visca Sabadell que fou contestat ab entussiasme per tots los orfeonistas.

La despedida, donchs, fou sincera y plena d'entusiasme. Los viscas á Catalunya y á Bizcaya, á Clavé y á Yparraguirre, 's confonían y 'ls aplausos no pararen fins haver sortit lo tren de las agullas.

LO CATALANISTA desitja al «Orfeoó felis» arribada á Bilbao, fent vots pera que á lo tardar pugam catalans y bascongats, entonar junts y á l' hora, l' himne de llibertat de las petitas patrias.

—L' alcalde de Rubí ha pres la determinació de que tots los documents oficials que 's posen en la taula d' anuncis de las Casas Consistorials, estigan redactats en catalá y castellá.

Es d' aplaudir aquesta determinació, tant per lo patriotisme que suposa, com per lo benefici que ha de reportar als vehias de Rubí.

—L' Ajuntament de R'poll, ha complert un acte de justicia nombrant al Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de Vich, fill adoptiu d' aquella vila.

—Diu un colega que la merma en lo número de mistos de cada capsa ab relació á las que han de contenir, segons lo contracte ab la empresa d' aquest monopoli, produheix, segons cálculs aproximats, una ganancia de 360 pessetas diarias, ó sían 131.400 anyals, que s' obtenen dels consumidors, faltant á las condicions estipuladas.

«¿No's podria fer una visita d' inspecció als dipòsits de mistos, á fi de comprobar si existeix ó no la falta de que alguns se lamentan?»

Prou, si no fos que 'ls grans senyors de l' Arrendataria están molt entortolligats ab los saltamarges de la política.

—Lo president del Senat y ex ministre de Gracia y Justicia, Exm. senyor don Eugeni Montero Rios, ha contestat á la comunicació que li dirigiren los aspirants al Notariat, en los següents termes: «Ab molt gust contribuiré per tots los medis que estigin al meu alcans pera que no sian defraudadas las llegendimas aspiracions de V. S. Amant de la institució del Notariat quin prestigi entench que convé enaltir, hauré d' acomodar mos actes á aquesta convicció que en mí es antiga y está molt arre-lada.

—En lo darrer número del butlletí *Paz y Tregua*, portantveu oficial del cos de somatents armats de Catalunya, publica en la secció oficial una Real ordre del ministeri de la Guerra, per la que 's mana á las autoritats judiciales y gubernativas que baix cap pretext exigeixin als individuos de dits somatents que 'ls hi comuniquin los noms de las personas que reservadament los hi haguessin denunciat qualsevol fet criminal ó facilitat datos pera son descrubrimient y cástich. Publica també una relació dels serveys prestats per lo somatent de Manresa en l' incendi de la fàbrica de blanqueig anomenada «La Atalaya» y duas comunicacions de gracias del general Weyler als somatents de la Riba y de la vall d' Arán per los importants serveys portats á cap en sas respectivas demarcacions. Publica per últim las propuestas de cabos y subcabos de somatent aprobadas per l' Exm. senyor Capitá general y una extensa relació dels serveys que han prestat los somatents durant lo mes passat.

—L' Ajuntament de Tarrasa ha acordat la construcció d' un nou edifici destinat á Cassas Consistorials, Jutjat Municipal y Escuelas Públicas, baix un presupósit de 36,135'17 pessetas. Las subasta pera la adjudicació de las obras se verificará 'l dia 7 de Novembre en las Casas Consistorials.

—Debent provehirse per concurs la plassa de Profesor de la classe de Teoría y práctica del teixit, com també de la del Idioma Francés en l' Ateneu Sabadellés, se fa públich que 'ls que vulguin optar á las mateixas presentin sas instancias lo més aviat possible en la Conserjería de dita Societat, ahont estarán de manifest las condiciones baix las quals haurán de desempenyarlas.

—Una persona molt práctica y entesa en la colocació de para llamps, recomana á las personas que tinguin por á las exhalacions que no deixin de pintar al oli tots los ferros que tinguin en sas fatxadas. Per aquest medi s' evitará molta part de perill.

—Diu, ab sobrada rahó, nostre bon company «La Veu de Catalunya: «Recordarán nostres llegidors que durant anys se feu á Espanya una

propaganda descarada á favor del anarquisme, en la que s' atacavan, tots, absolutament tots, los fonaments que sostenen la societat. Recordaran també que pera que la propaganda fos prohibida, á lo menys en sa forma més descarnada, fou necessari que mans criminals ocasionessen fets tan terribles com lo del Teatre del Liceo.

En cambi, un centenar de jovens bilbains fundaren un periódich titulat *Bizkaitarra* y una societat anomenada *Euskaldun Batzokija*, que ab exagerat amor á sa patria, defensaren francament y ab valentia la desaparició de Biscaya del Estat espanyol. Aquest crim ha sigut donchs tractat ab més rigor que l' anarquisme, donchs sense lley que ho autorísés, fins s' ha amenassat ab la deportació als esmentats jovens, s' han imposat fortas multas y empresonat als més distingits de la Associació.

La Diputació foral de Biscaya com á bona guarda del honor del poble bishahi, ha nombrat una comissió que al objecte de no empitjorar la sort dels patriotas euskars pertenyents en sa major part á las principals famílias bilbainas, ha visitat al Governador civil y visitarà á la Reyna, pera fer constar la adhesió de Biscaya á Espanya, però recalcant que mantenia las protestas anteriorment formuladas contra la arbitraria derogació de sos venerats furs.»

—Ha deixat de publicarse nostre apreciable colega *La Voz Tarrasense*. Sentim tal desaparició.

—El drama *La insurrección cubana* estrenat lo dissapte passat dia 29 en el teatre dels Camps de Recreo, fou ben rebut pel públich valent aplausos als artistas y eridant en escena á son autor don Francisco de A. Criach.

Felicitém al novell autor per son bon éxit.

—Desde 'l primer del actual deixa de suministrarse en la Alcaldia los aussilis que desde molts anys venian entregantse á las personas necesitadas.

Lo servey de Beneficencia segons lo acordat per 'l Ajuntament correà á càrrech dels Alcaldes de barri, quins de acort ab 'l Tinent d' Alcalde respectiu, distribuirán las quantitats consignadas al espressat servey.

—Ab motiu de las festas del Pilar de Zaragoza la Companyia del Nort ha establert segons cartel anunciador, uns billets de anada y tornada de las tres classes á preus reduits.

—Advertim á tots los soldats ab llicencia y reclutas d' aquesta ciutat que durant lo present mes ó Novembre pròxim, han de presentar sos corresponents passes de 11 á 12 del demati dels dias feyners en la Alcaldia pera passar la revista anual.

—Segons noticias aviat se publicará lo segon volum de las «Cansons»

populars catalanas» recullides y armonisadas per lo mestre y estima company nostre, don Francisco Alió.

Ho celebrém.

—Diu «La Renaixensa»:

«Se troba en aquesta capital lo distingit literat senyor don Ferrán de Arteaga y Pereire, catedràtic de Literatura espanyola en la célebre Universitat de Oxford, que aprofitant las vacaciones ha passat alguns dias al costat de la seva familia.

Sembla que 'l senyor Arteaga, que está encarregat per dita Universitat de formar lo catàlech dels manuscrits espanyols que en ella hi ha y que son uns tres mil, rebrá també de nostre Ajuntament la comissió de recopilar y estudiar los textos catalans que entre dits manuscrits hi hagi, puig se diu que n' hi ha bastants y d' importancia dels sigles XIII y XIV.»

—Una convenció de nacionalistas irlandesos y d' associacions de fenians qui assenyala 'l comensament d' una nova agitació á favor de la independència d' Irlanda, obri dias endarrera sos treballs á Chicago, prenenthi part nombrosos delegats.

En l' entaulat s' hi veyan principalment: En Fitzpatrick, alcalde de Nova-Orleans, En O'Donovan Róssa y En Tynan.

Un gran nombre de telégramas, venint dels Estats-Units y d' Irlanda hi foren llegits.

Una gran part dels delegats son d' opinió que convé renunciar á la agitació parlamentaria, mostrantse disposats á discutir novament la possibilitat d' un moviment militar.

Lo president de la convenció, En Finerly declarará en son discurs que la convenció veuria ab gust que cent mil americans armats violen las lleys de la neutralitat á favor de Cuba, y que veuria ab major satisfacció encara que cinch cents mil americans menyspreen aquestas matexes lleys á favor de la independència d' Irlanda.

—Del Consell d' Aduanas y Aranzels forman part los vocals numeraris residents en aquesta provincia senyors D. Matías Muntadas, fabricant; D. Frederich Nicolau, senador y navier; D. Ferrán Puig, senador y fabricant; don Ramon Romani, industrial y president de la Lliga Nacional de Productors; don Alfons Sala y Argemí, diputat á Corts y fabricant; D. Joan Sallarés y Plá, fabricant y economista; D. Francisco Sert y Badía, fabricant; D. Joseph M.<sup>a</sup> Cornet, industrial y enginyer, D. Enrich Turull, fabricant y don Joaquím Folch y Sala, fabricant y agricultor.

—La important entitat económica Lliga de Productors del Principat de Catalunya está fent activas gestions pera celebrar á Barcelona una Assamblea general de las societats económicas del principat y Lligas comarcals pera tractar de la defensa dels interessos del país.

Aquest acte de gran importancia y trascendencia se verificará dintre del mes d' Octubre.

—Ha mort á Tarrasa donya Carme Argemí, mare del digne diputat á Corts per aquell districte don Alfons Sala. (S. L. T. Ll.)

Rebi 'l senyor Sala y demés apreciabilísima família l' expressió del nostre condol per tan sensible pèrdua.

—Lo Concell General del «Centre Catalá» pera 'l curs de 1895 á 96 ha quedat constituït com segueix:

Comissió executiva: President, D. Anton de P. Capmany.—Vis-president, D. Fermí Ribera.—Tresorer, D. Joseph Figueras y Saltó.—Bibliotecari, D. Domingo Saló.—Secretari, D. Joan Torras y Crespi.

Secció de Agricultura, Industria y Comers: President, D. Enrich Durán.—Vis-president, D. Miquel Serracant.—Secretari, D. Pau Gambús y Prats.

Secció d' Arts y Lletres: President, D. Joan Vila y Cinca.—Vis-president, D. Marcell Brossa.—Secretari, D. Menna Claramunt.

Secció de Ciències, Llegislació é Historia: President, D. Juli Batlle-vell.—Vis-president, D. Felix Sotorra.—Secretari, D. Miquel Pach.

Secció d' Excursions y Propaganda: President, D. Francisco de P. Bedós.—Vis-president, Joseph Calsina.—Tresorer, Antoni Pujolá.—Secretari, Francisco Juanico.

—La joventut del Ateneo Sabadellés, ha acordat celebrar avuy nit un escullit ball de vetlla ab lo concurs de la aplaudida orquesta Chapi.

—Hi han exposats en la ebanisteria del senyor Orobitg los objectes cédits pera la tómbola que 's verificará á benefici de las familias pobres dels reservistas d' aquesta ciutat incorporats recentment á las filas.

—Desde 'l 1.<sup>er</sup> del corrent mes han quedat obertas las classes de la Aademia de Bellas Arts, instalada en lo segon pis del Ateneo Sabadellés.

—Han sigut nombrats vocals del Consell de Aduanas y Aranzels nostres distingits compatrieis don Joan Sallarés y Plá y don Enrich Turull y Comadrán.

Los felicitem per tan honrosa distinció.

—De nostre company «Lo Somatent» de Reus:

Nostre estimat amic y colaborador Cosme Vidal, *Joseph Aladern*, te en preparació una obra que contindrà noticias d' Alcover, sa vila natal, tractant de la mateixa durant las épocas romana, árabe y cristiana, com també son estat actual, que atesa la pericia de nostre bon amic es de esperar que resultarà un tomo sumament curiós, no duptant de que sa ben trempada ploma farà que sigui llegit ab dalit.

Sense volguer sentar plassa de profeta, creyém que la obra que 'ns ocupa será rebuda ab la mateixa bona acullida ab que ho son totas las

del nostre amic per part de personas ilustradas, que fan aixís justícia á sos mèrits.

Confíem també en que 'l públich, inspirantse en lo criteri de personas de válua, complirà per sa part si satisfà 'ls desitjos de tot autor, que son los de que tinguin acceptació sas obras, majorment cuan se tracta d' un modest obrer de la inteligencia que ja ha donat fruyts que li han conquistat un bon lloch en la literatura catalana.

—La Lliga de Productors del Principat de Catalunya, ha trasmés lo següent telefonema á son representant en la Cort:

«Pau Alzola.—Hotel Russia.—Madrid.—Lliga Productors Principat Catalunya li reitera una vegada més sa adhesió y apoyo y confia plenament agotará recursos pera combatre ponencia que portada d' irreflexiu apassionament per deficientes é inexactas observacions dictamina necessitat abrogació lleys comercials vigents ab Antillas.—Vice-president, Alsina.»

—Avuy á la nit en lo teatro Euterpe, donará una única funció de la *Marina* (ópera) y *El Duo de la Africana*, lo aplaudidísim primer tenor del teatro del Tivoli, de Barcelona, Sr. *Alcántara*, per deferencia als admiradors ab que conta en aquesta ciutat.

La part instrumental está confiada á la aplaudida orquesta *Muixins*.

## O B R A   N O V A

# Jochs Florals de Barcelona de 1895

Forma un tomo de 464 planas, esmeradament imprés, contenint tots los travalls en prosa y en vers premiats aquest any.

Se ven en las librerías de Verdaguer, Puig, Lopez y Masó y Casas y en la Imprempta «La Renaixensa».

**IMPREMPTA.** En la d' aquest periódic, carrer de Calderón, 36, se fan tota classe de treballs á preus reduhits.

Plegadors de cartró á las midas que 's desitxin, se 'n poden servir ab tota urgencia.

**IMPREMPTA TUGAS.--CALDERON, 36.**

# JOAN COMAS FAURA

Dipòsit de música de totes classes  
**Pianos**

Ventas, Lloguers, Cambis, Reparacions y Afinacions

Ventas á plazos á 2 duros setmanals

RAMBLA, 67.-SABADELL

---

## BANCH DE SABADELL

---

Pren á descuento y negociació cupons Interior, Exterior, Amortisable y Billets Hipotecaris Isla de Cuba, venciments corrents.

Horas de despatx: de 9 á 12 matí, tots los dias feyners.

---

## Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

---

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres ó un *biscuit-glacé*, pa y ví.

També s'atmeten abonos á preus ventatjosos. Servey esmeradíssim.

**Restaurant Colon, Rambla, Barcelona**

---

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36.—SABADELL.